

U S T A W A

z dnia2026 r.

o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego

Art. 1. W ustawie z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1383 oraz z 2025 r. poz. 1822) po art. 111 dodaje się art. 11m w brzmieniu:

„Art. 11m. 1. Uprawnienia, o których mowa w art. 11aa, art. 11ba, art. 11ca i art. 11da przysługują również pracownikom przedsiębiorstwa innego niż wymienionego w art. 2 pkt 1, będącego pracodawcą, który prowadził wydobycie węgla kamiennego na podstawie koncesji, i które stało się niewypłacalne w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 1, 3 lub 4 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz. U. z 2025 r. poz. 433 i 620) oraz które uzyskało zatwierdzenie planu ruchu likwidowanego zakładu górniczego, o którym mowa w przepisach Prawa geologicznego i górniczego.

2. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1, przysługują w przypadku gdy sąd upadłościowy, na podstawie przepisów ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 614, 1085, 1170 i 1172) wyda postanowienie o:

- 1) ogłoszeniu upadłości pracodawcy lub wszczęciu wobec niego wtórnego postępowania upadłościowego;
- 2) oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości pracodawcy, jeżeli jego majątek nie wystarcza lub jedynie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania;
- 3) oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości w przypadku stwierdzenia, że majątek dłużnika jest obciążony hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską w takim stopniu, że pozostały jego majątek nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania.

3. Datą niewypłacalności jest data wydania postanowienia sądu upadłościowego o ogłoszeniu upadłości lub wszczęciu wtórnego postępowania upadłościowego pracodawcy, data postanowienia sądu upadłościowego o oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości pracodawcy w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3.

4. Finansowanie uprawnień pracowników, o których mowa w ust. 1, odbywa się z dotacji budżetowej wypłacanej przez ministra właściwego do spraw gospodarki

surowcami energetycznymi na podstawie umowy zawartej z pracodawcą, syndykiem masy upadłości przedsiębiorstwa, albo likwidatorem.

5. Do pracowników, którzy skorzystali z uprawnień, o których mowa w ust. 1 przepisy art. 11j, art. 11k i art. 11l stosuje się.

6. Minister właściwy do spraw gospodarki surowcami energetycznymi określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki i tryb przyznawania dotacji budżetowej, przeznaczonej na finansowanie świadczeń, o których mowa w ust. 1,
- 2) sposób wykorzystania przyznanej dotacji budżetowej,
- 3) tryb rozliczania przyznanej dotacji budżetowej,
- 4) szczegółowe warunki powodujące cofnięcie lub czasowe wstrzymanie wypłaty przyznanej dotacji budżetowej

– biorąc pod uwagę rodzaj oraz zapewnienie sprawności wypłacania świadczeń, o których mowa w ust. 1, na finansowanie których będzie przyznana dotacja, a także racjonalne wydatkowanie środków publicznych.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I. Cel i potrzeba regulacji oraz oczekiwane skutki nowelizacji

Z uwagi na zmiany w polityce klimatycznej Unii Europejskiej, polegające m. in. na odchodzeniu od węgla kamiennego jako surowca służącego do produkcji energii elektrycznej i ciepła, wdrożone zostały mechanizmy stopniowego wygaszania funkcjonujących jeszcze w Polsce podziemnych zakładów górniczych wydobywających węgiel kamienny energetyczny.

Wprowadzanie mechanizmów, o których mowa powyżej odbywa się również w oparciu o zawartą w dniu 28 maja 2021 r. w Katowicach tzw. umowę społeczną pomiędzy stroną rządową, stroną związków zawodowych, przez gminy górnicze oraz przedsiębiorstwa górnicze dotyczącą transformacji sektora górnictwa węgla kamiennego oraz wybranych procesów transformacji województwa śląskiego, dalej „umowa społeczna”.

W pkt VI umowy społecznej przewidziano pakiet świadczeń osłonowych w postaci urlopów górniczych, urlopów dla pracowników zakładów przeróbki mechanicznej węgla oraz jednorazowych odpraw pieniężnych. W stanie prawnym aktualnym do dnia 1 stycznia 2026 r. ze wskazanych świadczeń osłonowych mogli korzystać jedynie pracownicy zakładów górniczych, które zostały przekazane do likwidacji do Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. z siedzibą w Bytomiu.

Celem ostatniej nowelizacji ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego dokonanej ustawą z dnia 4 grudnia 2025 r. o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1822), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2026 r., było m. in. umożliwienie realizacji pkt VI umowy społecznej w części dotyczącej świadczeń dla pracowników zakładów górniczych (urlopy górnicze, urlopy dla pracowników zakładów przeróbki mechanicznej węgla i odprawy pieniężne) w odniesieniu do pracowników podziemnych zakładów górniczych nieprzekazanych do tej pory do SRK S.A. W wyniku wprowadzonych zmian świadczeniami osłonowymi objęci zostali pracownicy zatrudnieni w podziemnych zakładach górniczych wydobywających węgiel kamienny koksujący. Przyjęte rozwiązania pozwalają na to, aby również pracownicy zatrudnieni w zakładach górniczych JSW S.A. na równych zasadach mogli skorzystać z urlopów górniczych, urlopów dla pracowników zakładów przeróbki mechanicznej węgla albo jednorazowych odpraw pieniężnych.

Wskazać należy, że obecnie brak jest w systemie prawnym regulacji podobnych do wskazanych powyżej dla pracowników prywatnych przedsiębiorstw górniczych, chociaż ich pracownicy znaleźli się w tym samym położeniu wskutek działania organu władzy, u podstaw którego leżą wymogi narzucane prawem Unii Europejskiej w zakresie obniżania emisji dwutlenku węgla i zwiększaniu udziału odnawialnych źródeł energii w tzw. „miksie energetycznym”. Dochodzi tu zatem do nierównego traktowania pracowników przedsiębiorstw górniczych znajdujących się w takiej samej, niezależnej od nich sytuacji skutkującej utratą pracy.

Celem projektowanych przepisów przyznających świadczenia pracownikom jest zminimalizowanie negatywnych skutków społecznych związanych z procesem stopniowej likwidacji zakładów górniczych wydobywających węgiel kamienny. Dlatego przepisy dotyczące osłon pracowniczych powinny mieć zastosowanie do wszystkich pracowników górnictwa węgla kamiennego niezależnie od struktury właścicielskiej przedsiębiorstwa górniczego. Proponowane rozwiązanie pozwoli przedsiębiorstwom górnichym, które dotychczas nie były objęte zakresem podmiotowym nowelizowanej ustawy, a które zostaną objęte systemem wsparcia, skorzystać ze świadczeń osłonowych w postaci: urlopu górniczego albo urlopu dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla, albo jednorazowej odprawy pieniężnej.

II. Zakres projektowanych zmian w ustawie o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego

W ustawie z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego proponuje się dodanie art. 11m, którego celem jest objęcie pracowników kopalń innych niż przedsiębiorstwa wskazane w art. 2 pkt 1 – w szczególności pracowników PG Silesia – analogicznymi uprawnieniami osłonowymi, jakie przysługują pracownikom kopalń państwowych w razie likwidacji zakładu górniczego.

Celem projektowanej zmiany jest usunięcie nierówności w zakresie ochrony pracowniczej w sektorze górnictwa węgla kamiennego. W aktualnym stanie prawnym pracownicy wykonujący porównywalną pracę, w porównywalnych warunkach i ponoszący porównywalne ryzyka zawodowe mogą korzystać z odmiennych instrumentów wsparcia wyłącznie z tego powodu, że są zatrudnieni u pracodawcy o innej formie własności. Taka sytuacja ma charakter dyskryminujący i jest społecznie nieakceptowalna, zwłaszcza

w przypadku nagłej utraty miejsc pracy w wyniku niewypłacalności pracodawcy i konieczności likwidacji zakładu górniczego.

Projektowany art. 11m ust. 1 wprost rozszerza katalog beneficjentów uprawnień określonych w art. 11aa, art. 11ba, art. 11ca i art. 11da o pracowników przedsiębiorstwa górniczego innego niż wymienione w art. 2 pkt 1 ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego, jeżeli pracodawca prowadził wydobywanie węgla kamiennego na podstawie koncesji, stał się niewypłacalny w rozumieniu ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy oraz uzyskał zatwierdzenie Planu ruchu likwidacyjnego zakładu górniczego. Oznacza to, że przesłanką skorzystania z instrumentów osłonowych jest nie tylko sama niewypłacalność, lecz także formalne potwierdzenie, że proces likwidacji zakładu górniczego będzie prowadzony w sposób planowy i został on zatwierdzony przez organ nadzoru.

Projekt precyzyjnie określa moment i tryb powstania uprawnień. Zgodnie z art. 11m ust. 2, świadczenia przysługują w razie wydania przez sąd upadłościowy postanowienia o ogłoszeniu upadłości lub wszczęciu wtórnego postępowania upadłościowego, a także w razie oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości w przypadkach, gdy majątek nie wystarcza na koszty postępowania albo jest obciążony w stopniu uniemożliwiającym ich pokrycie. Rozwiązanie to odpowiada realiom postępowań upadłościowych w sektorze surowcowym i zabezpiecza pracowników również w sytuacji, gdy formalne ogłoszenie upadłości nie następuje z przyczyn majątkowych. Dla uniknięcia wątpliwości art. 11m ust. 3 wprowadza jednoznaczną definicję „daty niewypłacalności”, wiążąc ją z datą właściwego postanowienia sądu.

Ustawa rozstrzyga również mechanizm finansowania i organizacji wypłat. Zgodnie z art. 11m ust. 4 finansowanie uprawnień pracowniczych ma odbywać się z dotacji budżetowej wypłacanej przez ministra właściwego do spraw gospodarki surowcami energetycznymi na podstawie umowy zawartej pracodawcą lub syndykiem masy upadłości albo likwidatorem. Celem tego przepisu jest zapewnienie sprawnego i przewidywalnego finansowania świadczeń, niezależnie od bieżącej płynności podmiotu oraz bez ryzyka opóźnień, które w praktyce najmocniej uderzałyby w pracowników i ich rodziny.

Dla zachowania jednolitych zasad korzystania z instrumentów osłonowych projekt przesądza również, że wobec pracowników, którzy skorzystali z uprawnień na podstawie art.

11m ust. 1, stosuje się ograniczenia wynikające z art. 11j, art. 11k i art. 11l (art. 11m ust. 5). Zapewnia to symetrię praw i obowiązków oraz eliminuje ryzyko nadużyć, utrzymując analogiczne standardy jak w przypadku świadczeń przyznawanych w ramach restrukturyzacji i likwidacji kopalń państwowych.

Ponadto, zgodnie z przepisem art. 25 ustawy wykorzystanie środków pochodzących z budżetu państwa na wsparcie pracowników objętych mechanizmem wynikającym z nowododawanego art. 11m będzie podlegało monitorowaniu przez Agencję Rozwoju Przemysłu SA analogicznie jak to ma miejsce w odniesieniu do innych przedsiębiorstw górniczych.

III. Założenia do projektowanego aktu wykonawczego do ustawy

Projekt ustawy przewiduje, że w zakresie dotyczącym przyznawania dotacji budżetowej, przeznaczonej na finansowanie świadczeń pracowniczych w postaci: urlopu górniczego albo urlopu dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla, albo jednorazowej odprawy pieniężnej zostanie wydane rozporządzenie przez ministra właściwego do spraw gospodarki surowcami energetycznymi. W zamierzeniu autorów projekt rozporządzenia będzie regulował zasady przyznawania dotacji.

Zgodnie z projektowanym art. 11m ust. 6 ustawy minister właściwy do spraw gospodarki surowcami energetycznymi określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki i tryb przyznawania dotacji budżetowej, przeznaczonej na finansowanie świadczeń, o których mowa w art. 11m ust. 1,
- 2) sposób wykorzystania przyznanej dotacji budżetowej,
- 3) tryb rozliczania przyznanej dotacji budżetowej,
- 4) szczegółowe warunki powodujące cofnięcie lub czasowe wstrzymanie wypłaty przyznanej dotacji budżetowej

– biorąc pod uwagę rodzaj oraz zapewnienie sprawności wypłacania świadczeń, o których mowa w ust. 1, na finansowanie których będzie przyznana dotacja, a także racjonalne wydatkowanie środków publicznych.

Rekomendowanym rozwiązaniem jest wydanie rozporządzenia, które określi szczegółowe warunki i tryb przyznawania, wykorzystywania i rozliczania środków

finansowych pochodzących z dotacji budżetowej przeznaczonych na finansowanie wskazanych świadczeń socjalnych przysługujących pracownikom. Przepisy rozporządzenia będą miały zastosowanie do przedsiębiorstw górniczych objętych systemem wsparcia, które dotychczas nie mogły być nim objęte ze względu na sposób ich powstania i brak powiązań kapitałowych ze Skarbem Państwa. Planowane narzędzia obejmują wprowadzenie przejrzystych zasad dotyczących m.in. sposobu ubiegania się o środki, obowiązków sprawozdawczych oraz sposobu ich rozliczania. Rozporządzenie powinno przewidywać, że dotację przyznaje się na podstawie umowy zawartej między ministrem właściwym do spraw gospodarki surowcami energetycznymi a przedsiębiorstwem reprezentowanym przez pracodawcę, syndyka masy upadłości albo likwidatora w zależności od sytuacji prawnej przedsiębiorstwa górniczego. Umowa zawierana przez ministra powinna określać w szczególności: 1) szczegółowe przeznaczenie przyznanych środków; 2) wysokość udzielonej dotacji; 3) termin wykorzystania dotacji, nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia danego roku budżetowego i sposób jej rozliczenia; 4) termin zwrotu niewykorzystanej części dotacji; 5) monitoring i tryb kontroli wykorzystania dotacji; 6) sposób zabezpieczenia należności Skarbu Państwa oraz obowiązki sprawozdawcze po stronie beneficjenta pomocy, w tym do składania ministrowi, w określonych terminach rozliczeń miesięcznych i rozliczenia rocznego z wykorzystania przekazanych środków, 7) obowiązek przekazywania określonych danych umożliwiających zapobieganie wielokrotnemu korzystaniu z uprawnień i świadczeń finansowanych ze środków publicznych, w szczególności weryfikację danych osób ubiegających się o przyznanie uprawnień, o których mowa w art. 11aa ust. 1.

IV. Skutki finansowe, społeczne i gospodarcze

Skutki finansowe ustawy mają charakter warunkowy. Ich materializacja zależy od wystąpienia zdarzenia przyszłego i niepewnego, tj. zaistnienia faktu niewypłacalności przedsiębiorstwa górniczego prowadzącego wydobywanie na podstawie koncesji oraz uruchomienia procesu likwidacji zakładu. W konsekwencji nie jest możliwe precyzyjne oszacowanie wydatków w podziale na lata budżetowe ani wskazanie momentu ich poniesienia. Należy także wskazać, że możliwy jest scenariusz, w którym uprawnienia przewidziane ustawą nigdy nie zostaną uruchomione, jeżeli nie dojdzie do upadłości bądź likwidacji żadnego zakładu górniczego spełniającego przesłanki ustawowe albo objęcie go wsparciem.

Dla potrzeb oceny skutków regulacji przyjmuje się scenariusz referencyjny oparty o stan zatrudnienia w PG Silesia na koniec 2025 r., wynoszący ok. 750-800 pracowników. Szacuje się, że w razie uruchomienia mechanizmów osłonowych ok. 100 pracowników mogłoby skorzystać z urlopów górniczych, kolejne ok. 100 osób – z jednorazowych odpraw, natomiast ok. 600 osób mogłoby zostać objętych rozwiązaniami polegającymi na relokacji do innych zakładów górniczych w oparciu o przepisy ustawowe. Wskazane wartości mają charakter orientacyjny i mogą ulegać zmianie wraz ze strukturą zatrudnienia, profilem wieku oraz dynamiką sytuacji w sektorze.

Przy założeniu średniego wynagrodzenia brutto w wysokości 11 000 zł miesięcznie, miesięczny koszt świadczeń urlopowych (80% wynagrodzenia) dla 100 osób wyniósłby ok. 880 tys. zł ($100 \times 11\,000\text{ zł} \times 80\%$). Przy założeniu wypłaty świadczenia przez maksymalny okres 48 miesięcy, łączny koszt tego instrumentu wyniósłby do 42,2 mln zł ($880\text{ tys. zł} \times 48$). Koszt jednorazowych odpraw dla 100 osób, przy stawce 170 000 zł na pracownika, wyniósłby 17 mln zł ($100 \times 170\,000\text{ zł}$).

Projektowana regulacja przewiduje elastyczny mechanizm finansowania, dostosowany do niepewności co do terminu i skali zdarzenia. Z uwagi na brak możliwości zaplanowania wydatków z wieloletnim wyprzedzeniem, zasadne jest zapewnienie finansowania w 2026 r. w oparciu o rezerwę budżetową, którą zarządza Rada Ministrów.

W ujęciu makroekonomicznym ustawa może przynieść efekty stabilizacyjne w regionach górniczych poprzez podtrzymanie dochodów gospodarstw domowych i ograniczenie gwałtownego spadku popytu lokalnego po zamknięciu zakładu górniczego. Projektowana regulacja ogranicza ryzyko gwałtownego pogorszenia sytuacji materialnej rodzin pracowników likwidowanych kopalń w wyniku utraty zatrudnienia. W warunkach postępującego wygaszania wydobywania węgla kamiennego oraz zmniejszającej się liczby czynnych zakładów górniczych na rynku pracy, możliwość podjęcia zatrudnienia odpowiadającego posiadanym kwalifikacjom będzie w coraz większym stopniu ograniczona. W praktyce oznacza to istotne ryzyko długotrwałego bezrobocia lub konieczność podejmowania pracy poniżej kwalifikacji, w tym w innych regionach kraju, co generuje dodatkowe koszty społeczne i rodzinne.

Wprowadzenie instrumentów osłonowych (urlopy górnicze i energetyczne, odprawy pieniężne) pełni funkcję stabilizacyjną, pozwalając na rozłożenie w czasie skutków utraty zatrudnienia oraz ograniczenie zjawisk negatywnych, takich jak nagły spadek dochodów gospodarstw domowych, pogorszenie dostępności świadczeń zdrowotnych i edukacyjnych dla

członków rodzin czy wzrost ryzyka korzystania z pomocy społecznej. Mechanizm ten ogranicza również ryzyko narastania napięć społecznych w regionach górniczych w sytuacji niewypłacalności prywatnego pracodawcy i likwidacji zakładu.

Z perspektywy gospodarczej projekt sprzyja utrzymaniu ciągłości popytu lokalnego w okresie restrukturyzacji, stabilizuje przychody podmiotów działających w otoczeniu kopalni (usługi, handel, podwykonawcy) oraz zmniejsza ryzyko efektów wtórnych likwidacji zakładu w postaci skokowego spadku aktywności gospodarczej w gminie lub powiecie. Jednocześnie rozwiązanie ma charakter warunkowy i interwencyjny – uruchamiane wyłącznie w przypadku spełnienia przesłanek niewypłacalności oraz zatwierdzenia planu ruchu likwidowanego zakładu górniczego – co ogranicza ryzyko tworzenia trwałych, automatycznych zobowiązań po stronie finansów publicznych.

Podsumowując, projektowana zmiana wprowadza instrument o charakterze „zabezpieczającym” po stronie państwa: nie przesądza o konieczności ponoszenia wydatków w każdym roku, lecz zabezpiecza możliwość ich szybkiego uruchomienia w sytuacji kryzysowej, minimalizując ryzyka społeczne i gospodarcze związane z nagłą likwidacją kopalni oraz nierównym traktowaniem pracowników w sektorze górnictwa węgla kamiennego. Mechanizm ten będzie mógł być zastosowany w sytuacji, kiedy w toku prowadzonego postępowania restrukturyzacyjnego bądź upadłościowego nie zostanie znalezione rozwiązanie biznesowe, które zapewni prowadzenie dalszego wydobywania.

Projektowany art. 11m realizuje zatem cel prospołeczny i porządkujący: zapewnia równe traktowanie pracowników sektora górniczego w sytuacji likwidacji kopalni, wprowadza jasne i weryfikowalne przesłanki nabycia uprawnień (niewypłacalność w rozumieniu obowiązujących przepisów prawa oraz zatwierdzony plan ruchu likwidacyjnego zakładu górniczego), ustanawia wykonalny model finansowania świadczeń z budżetu państwa. Dzięki temu w sytuacji upadłości i likwidacji kopalni pracownicy przedsiębiorstw prywatnych – w tym PG Silesia – uzyskają ochronę pracowniczą porównywalną z ochroną przysługującą pracownikom kopalń państwowych.

V. Wpływ projektowanej ustawy na majątkowe prawa i obowiązki przedsiębiorców, w tym na sytuację mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projektowana ustawa wywiera wpływ na ograniczoną liczbę przedsiębiorstw z uwagi na to, że ilość prywatnych przedsiębiorstw górniczych w Polsce jest znikoma. Proponowana zmiana polega jedynie na rozszerzeniu uprawnień pracowniczych finansowanych z dotacji budżetowej w sytuacji niewypłacalności pracodawcy i formalnego rozpoczęcia likwidacji zakładu górnictwa, co oznacza, że ciężar realizacji świadczeń osłonowych nie jest przerzucany na majątek przedsiębiorcy.

Jednocześnie projekt przewiduje, że finansowanie uprawnień pracowników odbywa się na podstawie umowy zawieranej przez ministra właściwego do spraw gospodarki surowcami energetycznymi z pracodawcą, syndykiem masy upadłości bądź likwidatorem. W tym zakresie po stronie tych podmiotów mogą powstać obowiązki związane z prawidłowym wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji budżetowej, w szczególności dokumentowaniem wypłat świadczeń oraz poddaniem się kontroli wykorzystania środków publicznych na zasadach określonych w umowie i aktach wykonawczych. Obowiązki te mają jednak charakter techniczny i wynikają z zasad gospodarowania środkami publicznymi.

Projektowana ustawa nie oddziałuje bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności gospodarczej – nie zmienia zasad koncesjonowania wydobycia węgla kamiennego, jego przetwórstwa, ani też reguł konkurencji na rynku surowców energetycznych. Jej wpływ na przedsiębiorców ma charakter pośredni i aktualizuje się wyłącznie w sytuacji kryzysowej, tj. w razie niewypłacalności przedsiębiorstwa górnictwa i rozpoczęcia procesu likwidacji zakładu górnictwa.

Ustawa może pośrednio oddziaływać na podmioty funkcjonujące w otoczeniu kopalni, w tym mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa, które w przypadku upadłości największego lokalnego pracodawcy mogłyby doświadczyć negatywnego szoku popytowego. Mechanizmy osłonowe dla pracowników ograniczają ryzyko gwałtownego spadku dochodów gospodarstw domowych w regionie, a tym samym zmniejszają prawdopodobieństwo istotnego ograniczenia lokalnej konsumpcji. Ma to znaczenie dla funkcjonowania przedsiębiorców działających w bezpośrednim i pośrednim otoczeniu kopalni (handel, usługi), ponieważ może ograniczać ryzyko „efektu domina” w gospodarce lokalnej.

Projekt nie przewiduje udzielania wsparcia bezpośrednio przedsiębiorstwu górnictwu w celu utrzymania działalności lub poprawy jego kondycji finansowej. Nie stanowi instrumentu ratowania przedsiębiorstw ani nie ingeruje w zasady postępowania upadłościowego, w tym nie

zmienia kolejności zaspokajania wierzycieli. Koncentruje się wyłącznie na zapewnieniu osłon pracowniczych w sytuacji zaistnienia niewypłacalności pracodawcy.

W scenariuszu niewypłacalności i likwidacji zakładu górniczego objętego regulacją może również wzrosnąć skala przepływów pracowników do innych przedsiębiorstw górniczych prowadzących wydobywanie. Dla podmiotów przyjmujących relokowanych pracowników skutki mogą mieć charakter mieszany. Z jednej strony relokacja może ograniczać ryzyka kadrowe w zakładach kontynuujących działalność, w szczególności poprzez uzupełnianie niedoborów zatrudnienia wynikających z odejść naturalnych oraz skracanie czasu pozyskania pracowników o wymaganych kwalifikacjach. Z drugiej strony przyjęcie relokowanych pracowników może powodować krótkookresowy wzrost kosztów operacyjnych, w szczególności związanych z wdrożeniem stanowiskowym oraz szkoleniami BHP i stanowiskowymi. Skala tych skutków będzie zależała od realnej zdolności absorpcji zatrudnienia po stronie przedsiębiorstw przyjmujących oraz od ich bieżącej sytuacji ekonomiczno-finansowej.

Projektowane przepisy są zgodne z zasadami proporcjonalności, uzasadnionego i niedyskryminującego charakteru. Przepisy projektu ustawy są uzasadnione nadrzędnymi względami interesu ogólnego i tym samym nie wykraczają poza to, co niezbędne. Nie ma możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do projektowanej ustawy środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Przewidziane w ustawie świadczenia mają charakter osłon pracowniczych i są kierowane do pracowników w związku z utratą zatrudnienia w następstwie niewypłacalności pracodawcy oraz likwidacji zakładu górniczego. Beneficjentem wsparcia będą pracownicy, a nie przedsiębiorstwo prowadzące działalność gospodarczą, tym samym wydatkowane środki publiczne nie będą przeznaczane na finansowanie bieżącej działalności przedsiębiorstwa, jego inwestycji ani na poprawę pozycji konkurencyjnej na rynku.

Dotacja budżetowa, o której mowa w art. 11m ust. 4, służy wyłącznie technicznej realizacji wypłat świadczeń na rzecz pracowników – za pośrednictwem syndyka, likwidatora albo pracodawcy – co nie zmienia faktu, że wsparcie nie jest ukierunkowane na uzyskanie korzyści ekonomicznej przez przedsiębiorstwo. Projekt nie przewiduje instrumentów restrukturyzacyjnych ani ratunkowych dla przedsiębiorstw górniczych oraz nie wprowadza selektywnego uprzywilejowania konkretnych podmiotów na rynku. W konsekwencji projekt

nie stanowi samodzielnej podstawy do udzielenia pomocy publicznej i co do zasady nie wymaga odrębnej notyfikacji Komisji Europejskiej w trybie przepisów o pomocy państwa.

Jednocześnie projektowana regulacja wpisuje się w szerszy proces restrukturyzacji sektora górnictwa węgla kamiennego, który – w odniesieniu do przedsiębiorstw objętych mechanizmami wygaszania zdolności wydobywczych – jest powiązany z programami finansowanymi ze środków publicznych i ocenianymi w reżimie pomocy publicznej. Z tego względu, niezależnie od oceny, że sama regulacja ma zasadniczo charakter osłon pracowniczych, jej wprowadzenie powinno zostać uwzględnione w dokumentacji programu restrukturyzacji górnictwa przedstawianej Komisji Europejskiej, w tym w zaktualizowanym wniosku notyfikacyjnym, jako element pełnego opisu instrumentów towarzyszących procesowi transformacji całego sektora. W szczególności dotyczy to przepisów umożliwiających relokację pracowników do innych przedsiębiorstw górniczych. Mechanizm ten może oddziaływać na warunki funkcjonowania części podmiotów kontynuujących działalność (m.in. poprzez wpływ na dostępność zasobów pracy oraz koszty dostosowawcze związane z przyjęciem relokowanych pracowników). Nawet jeśli relokacja nie stanowi bezpośredniego transferu środków na rzecz przedsiębiorstw, może mieć znaczenie dla całościowej oceny spójności, proporcjonalności i skutków programu restrukturyzacji sektora jako pakietu działań, a tym samym powinna zostać opisana w ramach notyfikacji dla zapewnienia kompletności przedstawienia stanu faktycznego i prawnego.

Projektowana regulacja nie przewiduje udzielania pomocy publicznej na podstawie zmienianych przepisów ustawy. Jeżeli jednak w ramach programu restrukturyzacji górnictwa przewidywane są instrumenty stanowiące pomoc publiczną dla przedsiębiorców górniczych, podlegają one ocenie i zatwierdzeniu w ramach odrębnych przepisów oraz są obejmowane zaktualizowanym wnioskiem notyfikacyjnym składanym na podstawie rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 248 z 24.09.2015, str. 9).

Projekt ustawy nie wywiera wpływu na obszar danych osobowych. W związku z tym nie przeprowadzono oceny skutków ochrony danych osobowych, o której mowa w art. 35 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w

sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.).

Projekt nie zawiera przepisów regulacyjnych lub przepisów określających wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2023 r. poz. 334).

Projekt ustaw nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt ustawy nie zawiera wymogów nakładanych na usługodawców podlegających notyfikacji, o której mowa w art. 15 ust. 7 lub art. 39 ust. 5 dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. UE L 376 z 27.12.2006, str. 36).

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia projektu.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia jej opublikowania.